

Proust egy kis magyar disznóvágáson

KÖNYVKRITIKA - KETTEN EGY ÚJ KÖNYVRŐL - LXI. évfolyam, 43. szám, 2017. október 27.

Ketten egy új könyvről - *Bödőcs Tibor: Addig se iszik. Helikon Kiadó, Budapest, 2017, 207 oldal, 2999 Ft*

Hemingway kapcsán [az olvasó] a *Férfi* definíciójaként ezt olvassa: „részegen afrikai nagyvadakra lövöldöző, egy kissé mindig tripperes emberi lény”. Vagy hogy *A férfi meg a nő* cím angolul nála: *The Man and that Thing*. Vagy amikor Róbert Gida Irimiásként nyomja: „A Világ egy zuhanó téglá, s mi alatta állunk, barátaim... elrontottpalacsinta-fülű hivatalnokok »packázásai« tompa fényű hátsó udvarokon... pántlikás zombioperett egy világvégi kultúrház recsegő színpadán; a lassan kimúló világegyetem mord koreográfiája; a destrukció szomorú algebrája; furcsa okádkhatnékók belső szimmetriája [...] Oda tartanak, hol a szivárvány fekete-fehér, és alvadt vérdarabokat adnak uzsonnára.”

Amivel szerintem koncepcionálisan nagyobb baj van, az az orwelles rész, és ennek ellensúlyozására kevés a Mr. Macho Hemingway paródia. Persze akik valamilyen rejtélyes oknál fogva a feminizmust úgy értik, hogy akkor most a nők lesznek az elnyomók, azok számára felszusszanás lesz a feszkót kiengedni egy olyan disztópia kapcsán, melyben a magától értetődően hím elbeszélő arról számol be, hogy „először csak krumplit hámozott, aztán már ő főzött, mosogatott, takarított, horgolt és pilatesezett a nő helyett”. A mai Magyarországon (is) az efféle beszéd a legfőbb hatalom birtokosait jellemzi, ergo a humornak egy eléggé kezdetleges szintjét éri el, amelyet a szakirodalom a *spártai nevetés* kategóriájába sorol. A spártai nevetés brutális gúnyolódás a legyőzött, alávetett vagy egyszerűen csak kiszolgáltatott emberen, akkoriban rabszolgákon (ma már ezt a szót nem használjuk). Ha Bödőcs azt írja a nők vezérelte jövőről, hogy „a horoszkópot államvallássá emelték”, egy olyan társadalmi csoportot leplez le ostobaként, amely óvodás korától arra van szocializálva, hogy hallgasson a gyülekezetben és aktívkodjon a konyhában, valamint hogy a sikerhez nem elég szépnek lenni, hanem idiótának is kell látszani.